

Urlop wychowawczy to nie praca uciążliwa

STAŻ EMERYTALNY

Do pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się wyłącznie okres faktycznego jej wykonywania. Nie ma podstaw do uwzględnienia w tym stażu czasu korzystania z urlopu wychowawczego.

Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 4 września 2014 r. (I UK 6/14).

Stan faktyczny

Pracownica była zatrudniona w zarządzie melioracji i urzędzeń wodnych. Sprawowała nadzór nad ekipami prowadzącymi prace melioracyjne. Ubiegała się o prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił. Kobieta odwołała się do sądu.

Rozstrzygnięcie

Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie. Zwrócił uwagę, że pracownica nie spełniła wymogu przepracowania co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach, ponieważ w tym czasie korzystała z urlopu bezpłatnego i wychowawczego oraz świadczyła pracę w niepełnym wymiarze. Sąd drugiej instancji zmienił wyrok oraz decyzję ZUS i przyznał kobiecie prawo do wcześniejszej emerytury. Sprawa trafiła do SN.

SN podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji. Uznał, że okresu przebywania na urlopie wychowawczym nie wlicza się do okresu zatrudnienia, od którego zależy nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury. ©©

*ZDANIEM EKSPERTA

Robert Stępień

prawnik w kancelarii **Raczkowski Paruch**

Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przez okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze należy rozumieć wyłącznie faktyczne świadczenie takiej pracy, a nie jedynie pozostawanie w stosunku pracy. Do tego stażu nie wlicza się okresów wyłącznie formalnego pozostawania w zatrudnieniu, bez jej faktycznego wykonywania, a więc w szczególności urlopów bezpłatnych czy wychowawczych. Jest to uzasadnione tym, że czas niewykonywania pracy nie wpływa na szybszą utratę zdolności pracownika do zarobkowania, a co za tym idzie – nie uzasadnia prawa do wcześniejszej emerytury. SN podkreślił także, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku.

Komentowane orzeczenie potwierdza utrwalone stanowisko SN w tym zakresie, zgodnie z którym okresu urlopu wychowawczego nie wlicza się do stażu pracy, od którego zależy nabycie prawa do wcześniejszej emerytury (por. wyrok z 6 czerwca 2006 r., I UK 338/05; postanowienie z 6 maja 2008 r., I UK 1/08; wyroki z 23 kwietnia 2013 r., I UK 561/12, i z 24 października 2013 r., II UK 127/13). Możliwość skorzystania z wcześniejszej emerytury to uprawnienie pracownika, który świadczył pracę w warunkach szczególnych. Rozumie się przez to pracę na stanowisku o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej. Okolicznością uzasadniającą przyznanie uprawnień do wcześniejszej emerytury jest fakt szybszej utraty możliwości zarobkowania przez pracownika zatrudnionego w takich warunkach. Istotne jest zatem faktyczne świadczenie pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, a nie jedynie formalne pozostawanie w stosunku pracy. Pracownik przebywający na urlopie wychowawczym jest zwolniony z obowiązku świadczenia pracy, a co za tym idzie – nie ma podstaw do zaliczenia mu czasu korzystania z urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach. ©©